

การปลูกและดูแลรักษากาแฟอาราบิก้า

กาแฟอาราบิก้า พันธุ์เชียงใหม่ 80

(พันธุ์รับรองกรมวิชาการเกษตร) เป็นพันธุ์ลูกผสมระหว่าง H.W.26/5 (832/1 Hibrido de Timor x 19/1 Caturra) กับพันธุ์ SL.28 มีลักษณะต้นเตี้ย ข้อสั้น ยอดสีเขียว ใบมีขนาดปานกลางผลสุกสีแดง ให้ผลผลิตน้ำหนักแห้งเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 500 - 900 กรัมต่อต้น เมื่ออายุ 7 ปี ให้สารกาแฟเฉลี่ย 215 กิโลกรัมต่อไร่ คุณภาพการชิมอยู่ในระดับดีปานกลาง

กาแฟอาราบิก้า พันธุ์ H420/9

(พันธุ์แนะนำกรมวิชาการเกษตร) เป็นลูกผสมระหว่างพันธุ์ Mundo Novo 1535/33 กับพันธุ์ H.W.26/14 (832/1 Hibrido de Timor x 19/1 Caturra) มีลักษณะต้นสูงปานกลาง ข้อยาวปานกลาง ยอดสีเขียว ใบมีขนาดปานกลาง ผลสุกสีแดง ให้ผลผลิตน้ำหนักแห้งเฉลี่ย 400-550 กรัมต่อต้น เมื่ออายุ 6 ปี ให้สารกาแฟเฉลี่ย 158-222 กิโลกรัมต่อไร่ คุณภาพการชิมอยู่ในระดับดีปานกลาง

การปลูกและการดูแลรักษา

การปลูกต้นกล้าที่มีใบจริง 4-5 คู่ อายุไม่น้อยกว่า 8-12 เดือน ระยะระหว่างต้น - แถว 2x2 เมตร หรือ 400 ต้นต่อไร่ ขนาดหลุมปลูก ดินดี 30x30x30 เซนติเมตร ดินเลว 50x50x50 เซนติเมตร รองก้นหลุมด้วยหินฟอสเฟตหลุมละ 100 - 200 กรัม และปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยอินทรีย์ 5 กิโลกรัมต่อหลุม ควรปลูกต้นกาแฟช่วงเดือน พฤษภาคม - กรกฎาคม ซึ่งเป็นช่วงต้นฤดูฝน

การให้น้ำ

ส่วนใหญ่พื้นที่ปลูกกาแฟอาศัยน้ำฝนตามธรรมชาติ พื้นที่ปลูกควรมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอย่างน้อย 1,200-1,500 มิลลิเมตรต่อปี และต้องมีการกระจายน้ำฝนอย่างน้อย 5 - 8 เดือน ซึ่งช่วงที่สำคัญที่ต้นกาแฟต้องการน้ำ ได้แก่ ช่วงหลังจากดอกพักตัวสมบูรณ์ ช่วงพัฒนาผล ช่วงที่ผลกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว และช่วงที่ผลสะสมน้ำหนักแห้ง

การจัดการร่มเงา

กาแฟพันธุ์เชียงใหม่ 80 เป็นพันธุ์ที่ตอบสนองต่อแสงแดดและปุ๋ยสูงจึงไม่ควรปลูกกลางแจ้ง โดยเฉพาะพื้นที่ต่ำกว่า 1,000 เมตร ควรปลูกไม้บังร่มเงาก่อนการปลูกกาแฟอาราบิก้า จะช่วยให้กาแฟอาราบิก้ามีการเจริญเติบโตได้ดี แนะนำให้ปลูกไทร้มไม้ยืนต้นได้แก่

1. ไม้บังร่มชั่วคราว ควรเป็นไม้โตเร็ว และเป็นพืชตระกูลถั่ว เช่น ทองหลางไไร่หนาม แคฝรั่ง ชีเหล็กอเมริกาโน่ ควรใช้ในระยะปลูก 4x6 หรือ 6x6 เมตร และปลูกหลายชนิดสลับกัน
2. ไม้บังร่มถาวร ควรเป็นไม้พุ่มใหญ่ ทรงพุ่มกว้างและให้ร่มเงาในระดับสูง เช่น ซิลเวอร์โอ๊ค พญาสัตตบรรณ กางหลวง ถั่วหูช้าง สะตอ เหยียง เป็นต้น ระยะปลูก 8x10 เมตร และควรปลูกหลายชนิดสลับกันกับไม้บังร่มชั่วคราว

การใส่ปุ๋ย

กาแฟเป็นพืชที่ต้องการปุ๋ยค่อนข้างสูง โดยเฉพาะช่วงเริ่มออกดอกติดผล ธาตุอาหารที่พืช ต้องการ มี 3 กลุ่มคือ

- 1) กลุ่มธาตุหลัก ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม
- 2) กลุ่มธาตุรอง แคลเซียม แมกนีเซียม ซัลเฟอร์
- 3) กลุ่มจุลธาตุ เหล็ก แมงกานีส สังกะสี ทองแดง โบรอน โมลิบดีนัม คลอไรด์

การใส่ปุ๋ย :

หลังเก็บเกี่ยว ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ 3 - 5 กิโลกรัมต่อต้น แล้วใส่ปุ๋ยเคมีตามอัตราแนะนำ

ปีที่	ปุ๋ย	ปริมาณปุ๋ย (กรัม/ต้น/ปี)	พ.ค.	ส.ค.	ต.ค.
			กรัม/ต้น	กรัม/ต้น	กรัม/ต้น
1	15-15-15	100	100	-	-
	46-0-0	100	50	50	-
2	46-0-0	150	50	50	50
	46-0-0	200	50	100	50
3	18-46-0	60	30	30	-
	0-0-60	100	-	50	50
4	46-0-0	200	50	100	50
	18-46-0	60	30	30	-
5	0-0-60	100	-	50	50
	46-0-0	200	50	100	50
6	18-46-0	100	50	50	-
	0-0-60	150	-	50	100
7	46-0-0	200	50	100	50
	18-46-0	100	50	50	-
8	0-0-60	150	-	50	100
	46-0-0	200	50	100	50
9	18-46-0	100	50	50	-
	0-0-60	150	-	50	100

การใส่ปุ๋ย ตามค่าวิเคราะห์ดินและความต้องการของพืชเพื่อลดการใช้ปุ๋ยมากเกินไปจนความจำเป็น

หมายเหตุ

1. ในกรณีที่มีพืชแสดงอาการขาดธาตุอาหารหลักหรือธาตุอาหารรอง ให้ใส่ปุ๋ยที่เป็นธาตุอาหารหลักเพิ่มขึ้นหรือธาตุอาหารรองเสริมซึ่งมีทั้งในรูปปุ๋ยเม็ด หรือปุ๋ยเกล็ด ที่ฉีดพ่นทางใบ โดยคำนึงถึงลักษณะของดินและความชื้นในดินในขณะใส่

2. ระยะเวลาในการใส่ปุ๋ยกาแฟอาราบิก้า ขึ้นอยู่กับระดับความสูงของสถานที่ปลูก ซึ่งจะมีผลต่ออายุการเก็บเกี่ยว

ระดับความสูง 700-900 เมตร จากระดับน้ำทะเล ควรใส่ปุ๋ยช่วงเดือนเมษายน กรกฎาคม และกันยายน อายุการเก็บเกี่ยว (ตั้งแต่ติดผล - ผลสุก) ประมาณ 6 เดือน

ระดับความสูง 1000 เมตร จากระดับน้ำทะเลขึ้นไปควรใส่ปุ๋ยช่วงเดือนพฤษภาคม สิงหาคม และตุลาคม อายุการเก็บเกี่ยว (ตั้งแต่ติดผล - ผลสุก) ประมาณ 9 เดือน

การควบคุมทรงพุ่ม การตัดแต่งกิ่ง

1. **ต้นกาแฟปลูกใหม่** : ควรใช้ระบบกาแฟลำต้นเดี่ยว แล้วปล่อยให้ระดับความสูงตามต้องการ หลังจากนั้นจึงตัดแต่งกิ่งตามวิธีแนะนำในแต่ละช่วงอายุ

2. **ต้นกาแฟที่มีอายุ 4-8 ปี** ควรตัดแต่งกิ่งแห้งที่ไม่ให้ผลผลิตทิ้ง โดยเฉพาะกิ่งที่อยู่ด้านล่างของต้น

3. **ต้นกาแฟอายุมาก** : มี 2 วิธีที่แนะนำคือ

3.1. **การตัดแต่งกิ่งแบบบังคับทรงพุ่ม** : เหมาะสำหรับต้นกาแฟอะราบิกาที่มีอายุ 8 ปีขึ้นไป แต่ให้ผลผลิตอยู่

เป็นการตัดยอดไม่ให้ต้นสูงเกินไป ทำให้เก็บเกี่ยวง่าย โดยตัดที่ความสูง 150 - 160 เซนติเมตร มีการตัดแต่งและเล็มกิ่งแห้งที่ไม่ให้ผลผลิตออก และเพื่อให้ต้นกาแฟเจริญไปทางกิ่งแขนง และตัดปลายกิ่งแขนงที่ 1 เพื่อกระตุ้นให้เกิดกิ่งแขนงที่ 2

เป็นการเพิ่มพื้นที่ติดผลมากขึ้น และเพิ่มทรงพุ่มให้แน่นขึ้น ช่วยในการกำจัดส่วนที่เป็นโรคและแมลง ช่วยให้อากาศถ่ายเทสะดวก แสงแดดส่องทั่วถึง เป็นการรักษาสสมดุลระหว่างใบให้เหมาะสมและยังสร้างกิ่งใหม่ซึ่งมีความสมบูรณ์

การตัดแต่งกิ่งแบบบังคับทรงพุ่ม ทำให้ผลผลิตกาแฟอะราบิกาเพิ่มขึ้น ประมาณ 80-95 เปอร์เซ็นต์ ขึ้นกับการปฏิบัติหลังการตัดแต่ง (การจัดการน้ำ และปุ๋ย)

การตัดแต่งกิ่งแบบบังคับทรงพุ่ม

พื้นที่	กรรมวิธี	ผลผลิต	ผลผลิต	ผลผลิต	ผลผลิตเพิ่มขึ้น (เปอร์เซ็นต์)
		ปี 2556/57 (กก./ไร่)	ปี 2556/58 (กก./ไร่)	เฉลี่ย (กก./ไร่)	
จ.เชียงใหม่	ไม่ตัดแต่ง	143	147	145	84.1
	ตัดแต่งกิ่ง	256	278	267	
จ.เชียงราย	ไม่ตัดแต่ง	200	206	203	95.3
	ตัดแต่งกิ่ง	383	410	396.5	
จ.น่าน	ไม่ตัดแต่ง	116	122	119	79.4
	ตัดแต่งกิ่ง	205	222	213.5	

3.2. **การตัดพุ่มต้น** : เหมาะสำหรับต้นกาแฟอะราบิกาที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่ไม่ให้ผลผลิต หรือมีผลผลิตลดลง

เป็นการตัดต้นทรงพุ่มกาแฟออกหมด หรือเกือบหมดทั้งทรงพุ่ม โดยตัดลำต้นที่โคนต้นระดับสูงจากผิวดิน 30-50 เซนติเมตร เลือกกิ่งที่มีลักษณะสมบูรณ์แข็งแรง ไว้ประมาณ 2-3 กิ่ง เว้นระยะห่างให้ทั่วพุ่ม ให้ลำต้นอยู่ตรงข้ามกัน กิ่งที่เหลือที่ไม่ต้องการให้เอาออก เพื่อให้กาแฟแตกลำต้นขึ้นใหม่ และได้เปรียบกว่าการปลูกต้นใหม่

การตัดแต่งกิ่งแบบตัดพุ่มต้น เริ่มให้ผลผลิตหลังจากตัดแต่ง 2 ปี ขึ้นกับการปฏิบัติหลังการตัดแต่ง (การจัดการน้ำ และปุ๋ย)

การตัดพุ่มต้น

การปลูกและการดูแลรักษา กาแฟอะราบิกา

ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่

สถาบันวิจัยพืชสวน

กรมวิชาการเกษตร

จัดทำโดย

ฉัตรดนตา ช่มอาวูธ ศศิธร วรปิติรังสี
อุทัย นพคุณวงศ์ สุภัทรา เลิศวัฒนเกียรติ
มานพ หาญเทวี ศิริภรณ์ จรินทร์